

Doelstellingennotitie Toptraject

Auteur: Stephan van der Voort (programmamanager)
c.s.m.vandervoort@saxion.nl

Inleiding

Het Toptraject is ambitieus! We willen voor leerlingen van het vmbo (GL en TL) die willen en kunnen een zo groot mogelijk kans creëren om een hbo diploma te behalen. Dit vraagt van alle betrokkenen een resultaatgerichte houding en van het programma heldere doelstellingen. Om te kunnen monitoren of we deze doelstellingen ook behalen zijn zo scherp als mogelijk geformuleerde indicatoren nodig. Deze notitie beschrijft deze doelstellingen en indicatoren.

Het TT is een complex programma, er werkt een groot aantal partijen met elkaar samen aan een uitdagend vraagstuk. Partijen met ieder een eigen opvatting over hoe goed onderwijs er uit ziet. Het belang van deze notitie voor het Toptraject is groot: het geeft de doelstellingen die we met elkaar, in de onderwijsketen, geformuleerd hebben en realiseren. Alle activiteiten van het TT dienen gerelateerd te kunnen worden aan de gegeven doelstellingen/indicatoren. Het brengt focus en scherpte aan en bindt, na instemming, de partijen. De jaarwerkplannen voor de komende jaren zullen gebaseerd zijn op het realiseren van de doelstellingen.

De opbouw van het document is als volgt. In de eerste paragraaf zijn de doelgebieden van het Toptraject beschreven. Hierbij worden enkele elementen nader toegelicht (reikwijdte van het project, effectmeting). Vervolgens zijn in onderlinge samenhang per doelgebied in een schema de doelstellingen beschreven. Een aantal van de doelstellingen zijn, redenerend vanuit de vraag 'wanneer is het TT geslaagd?', geoperationaliseerd in indicatoren.

In de notitie zijn verschillende adviezen vanuit verschillende bronnen verwerkt. De belangrijkste: de Rode Draden Notitie naar aanleiding van de visitaties van de vo scholen (C. Terlouw, R. van Asselt, januari 2016) en het onderzoeksverslag Verbeteren van doorstroom in de beroepskolom (ECBO, J. Mulder en P. Baay, september 2015).

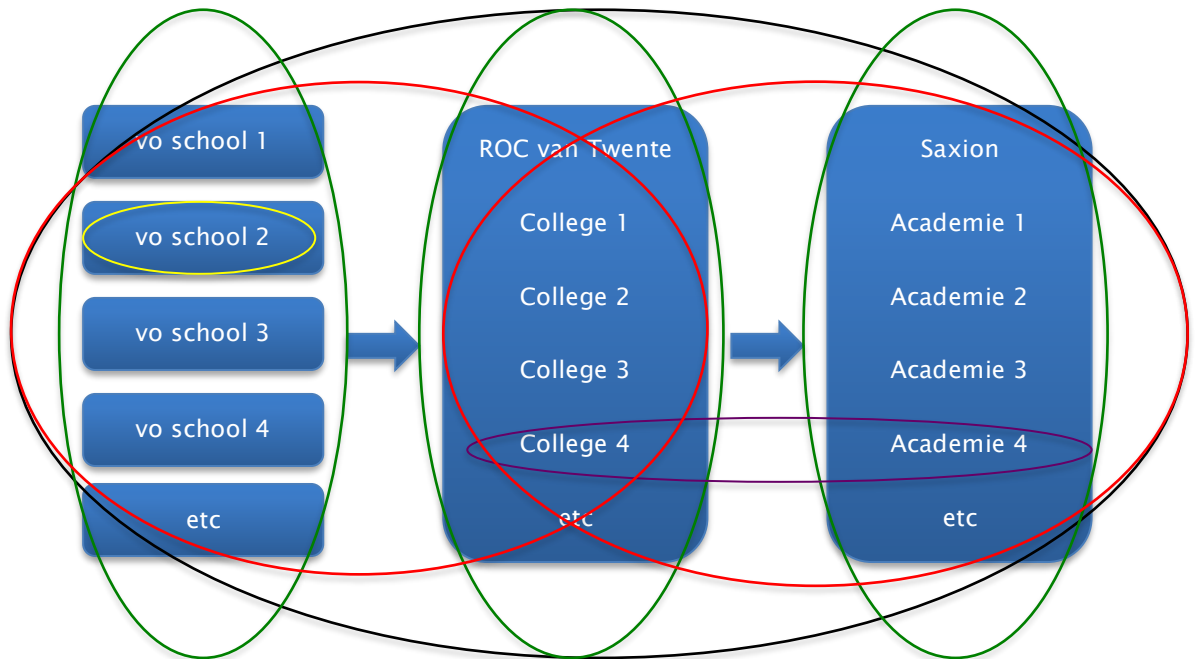
Het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context' zal, op basis van de doelstellingen en indicatoren in deze notitie, vanaf schooljaar 16 - 17 een jaarlijkse rapportage verzorgen naar de effectiviteit van het TT. De uitkomsten van deze effectmeting zullen sturend zijn voor de verbeteracties. Op deze wijze wordt de pdca van het project handen en voeten gegeven.

Paragraaf 1 De doelgebieden met de doelstellingen

Deze paragraaf geeft de onderbouwing voor een aantal gemaakte keuzes. Allereerst vindt u de doelgebieden, vervolgens volgt een toelichting op de aard der doelstellingen van het TT. Tenslotte beschrijft het de reikwijdte van het TT. Ook hier zijn keuzes gemaakt die beargumenteerd worden.

De doelgebieden

In het onderstaande figuur¹ worden de doelgebieden schematisch weergegeven met daaronder de toelichting.

Er liggen doelstellingen in het TT op de volgende gebieden:

- het TT in zijn geheel, dus voor alle betrokken organisaties (zwart omcirkeld),
- de afzonderlijke scholen binnen het vo niveau (geel),
- de samenwerkende scholen/colleges/academies binnen één niveau (groen),
- de samenwerkende groepen van verschillende niveaus (rood)
- de samenwerkende afzonderlijke colleges en academies (paars)

Op pagina 6 worden bij de doelgebieden behorende doelstellingen gegeven. In principe staan deze doelstellingen voor de lange termijn, twee jaarlijks worden ze op basis van voortschrijdend wetenschappelijk dan wel bestuurlijk inzicht geëvalueerd en mogelijk bijgesteld. De doelstellingen zijn de basis voor de effectmeting.

De aard der doelstellingen

De doelen richten zich op het te behalen resultaat (het 'wat'). De weg naar dit resultaat (het 'hoe') is aan de scholen. In de doelstellingen hebben de eindniveaus van het TT in het vo en in het mbo een

¹ Met dank aan Marije Nije Bijvank voor de totstandkoming van dit schema.

belangrijke plaats. Voor het hbo zijn het propedeuse rendement en de switch- en uitvalcijfers de gegevens die gemeten worden. Dat is waar effectmeting op zal gaan plaatsvinden, niet primair op de weg waarlangs deze resultaten al dan niet gerealiseerd hebben. Het is aan de scholen dit vorm te geven, met gebruikmaking van de ervaringen van anderen. Deze keuze wordt vanuit positieve grondslag gemaakt: we zijn overtuigd van het beleggen van eigenaarschap voor het TT bij de scholen. Cruciaal hierbij is de bereidheid van de scholen te willen leren met en van elkaar: elkaar laten kijken in elkaars keuken, kwetsbaarheden op tafel durven leggen en indien nodig hulp vragen/bieden.

De reikwijdte van het Toptraject

Het Toptraject richt zich op de vmbo leerlingen die een succesvolle vmbo-mbo-hbo route willen en kunnen volgen. In de sponsorgroep is de keuze gemaakt de doelstellingen te richten op de bovenbouw van het vo (jaar 3 en 4), het gehele mbo en op *de propedeuse* van het hbo (het eerste jaar). Het gaat in deze paragraaf met name om de afbakening tot de propedeuse. Dit heeft de volgende argumentatie:

Bij het hbo is het eindniveau het hbo diploma, er is voor specifiek de TT studenten geen additioneel hoger eindniveau nodig, immers het is het eind van de beoogde loopbaan waar het TT voor faciliteert. Het TT creëert voorwaarden zodat de kans op succes in het hbo vergroot wordt. De gedachte is dat met de keuze voor de propedeuse als focus in het hbo die voorwaarden afdoende gerealiseerd kunnen worden. De activiteiten zullen zich dus, vooralsnog, met name richten op de propedeuse. Een belangrijke onderbouwing hiervoor is de constatering dat mbo-ers die het eerste jaar voldoende studiepunten halen, een regulier diplomarendement behalen. Dit betekent niet dat het stopt met de mogelijkheid tot excelleren voor de mbo-ers.

Saxion heeft in haar excellentieprogramma het honourstraject: de beste studenten worden aan het einde van het eerste jaar aangeboden vanaf het tweede jaar deel te nemen aan het honours program (HP)². 20% van de deelnemers van het HP hebben een mbo achtergrond. Dit gegeven dient in het TT aan het eind van het mbo en het eerste jaar van het hbo een goede plek te krijgen: Saxion biedt de Toptrajecters de zeer reële mogelijkheid om na het TT verder te excelleren.

Ter relativering: de keus voor de gerichtheid op de propedeuse is gebaseerd op vooral aannames, we hebben op dit moment nog weinig (wetenschappelijke) onderbouwing en het is denkbaar dat hier in de toekomst andere keuzes in gemaakt worden. Op het moment van besluitvorming over deze notitie moet de bouwstenennotitie (de wetenschappelijke onderlegger over wat werkt en niet werkt in de vmbo - mbo - hbo leerroute) nog uitkomen. Hiernaast worden er in voorjaar 2016 focusgesprekken gevoerd met mbo studenten in het hbo naar faal- en succesfactoren. Wanneer deze resultaten uitkomen dient het TT zich opnieuw met de partijen te bezinnen op wat gewenst is in het hbo. Zo nodig zal deze notitie hierop aangepast worden.

Voorwaarden voor realisering van de geformuleerde doelstellingen

Om de doelen te realiseren is een aantal voorwaarden op het gebied van beleidsontwikkeling en -monitoring nodig, hieronder worden die weergegeven:

- het project kent in samenhang een goede kwaliteitszorg waarbij het volgen van de pdca en daarin effectmeting (de check) belangrijke elementen zijn.

---

² Het HP is een drie jarig additioneel programma dat studenten ondersteunt in de verdere professionele ontwikkeling naar een dieper niveau dan het reguliere hbo dat doet.

- De doelen en activiteiten zowel in het project in zijn geheel als in de afzonderlijke scholen worden volgens de pdca cyclus vormgegeven. Het project zelf werkt met jaarwerkplannen. De scholen integreren het een en ander in de eigen pdca.
- De check op de voortgang van het project (hoe de stand van zaken is mbt de realisering van de doelstellingen/indicatoren) wordt middels jaarlijkse effectmeting gedaan. De rapportage vindt zijn plek in de pdca cyclus van het project en de scholen. Hieronder wordt nog specifiek ingegaan op de effectmeting.

De doelstellingen en de effectmeting

Op pagina 6 vindt u de doelstellingen van het TT. Vervolgens worden daaronder een aantal indicatoren gegeven waarmee het al dan niet behalen van een deel van de doelstellingen 'hard' gemaakt kan worden. Het gaat bij die indicatoren om het uitdrukken van bevindingen in cijfers. De doelformulering is beperkt tot 1 A4. Dit is van belang om overzicht en focus te kunnen blijven behouden. Ditzelfde geldt voor de indicatoren, er is steeds de vraag gesteld: wat is echt nodig om het programma als geslaagd te beoordelen?

Het lectoraat Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context wordt na vaststelling van deze notitie gevraagd, op basis van de doelstellingen en indicatoren, een jaarlijkse rapportage te verzorgen naar de effectiviteit van het TT. Het doel hiervan is kennis op te bouwen over de relatie tussen de TT interventies en de effecten. Daarmee bouwen we aan kennis over succes- en faalfactoren van het TT voor de toekomst.

Op de volgende pagina vindt u de doelgebieden met de doelstellingen. De indicatoren zijn op verzoek beschikbaar via het contactformulier op www.toptraject.nl/contact.

De doelgebieden van het Toptraject met de daarbij horende doelstellingen.
1 Het TT in zijn geheel (zwart)
<ul style="list-style-type: none"> - realiseert een succesvolle vmbo-mbo-hbo loopbaan voor die leerlingen die dit willen en kunnen. Dit komt tot uiting in doorstroomcijfers vo - mbo en mbo - hbo en in de voor Saxion geldende switch-, uitval- en propedeuse rendementcijfers (zie indicatoren volgende pagina).
<ul style="list-style-type: none"> - realiseert dot producten die zo veel mogelijk gebaseerd zijn op Evidence - en Experienced Based Practice.
<ul style="list-style-type: none"> - Realiseert een vooraf vastgestelde streefnorm voor tevredenheid van leerlingen, studenten en ouders.
2 De gezamenlijke vo scholen (groen)
<ul style="list-style-type: none"> - Hanteren een eindprofiel voor TT leerlingen waar het te behalen eindniveau TT binnen het vo meetbaar is beschreven.
3 De afzonderlijke vo scholen (geel)
<ul style="list-style-type: none"> - leveren TT leerlingen af aan het ROC van Twente die voldoen aan het vo TT eindprofiel.
4 De vo scholen en het ROC van Twente (rood)
<ul style="list-style-type: none"> - hebben de TT onderwijsprogramma's op elkaar afgestemd.
<ul style="list-style-type: none"> - hebben de overdracht van TT leerlingen naar het ROC van Twente dusdanig vormgegeven dat deze door de leerlingen & ouders als een warm en inhoudelijk sterk wordt ervaren.
5 Het ROC van Twente in zijn geheel (= de gezamenlijke colleges), (groen)
<ul style="list-style-type: none"> - hanteert een eindprofiel voor TT studenten waar het te behalen eindniveau op het ROC voor TT studenten meetbaar is beschreven.
<ul style="list-style-type: none"> - levert toptrajectstudenten af aan het hbo die voor wat betreft het generieke en het beroepsspecifieke deel voldoen aan het TT eindprofiel.
6 Het ROC van Twente en Saxion (rood)
<ul style="list-style-type: none"> - hebben de <i>TT generieke onderwijsprogramma's/leerlijnen</i> op elkaar afgestemd en gezamenlijk ontwikkeld.
<ul style="list-style-type: none"> - hebben de overdracht van TT leerlingen naar Saxion dusdanig vormgegeven dat deze door de studenten als warm en inhoudelijk sterk wordt ervaren.
7 De afzonderlijke colleges van het ROC van Twente en afzonderlijke academies van Saxion (paars)
<ul style="list-style-type: none"> - hebben het <i>beroepsspecifieke onderwijs dat in het mbo gegeven wordt en gericht is op de overgang mbo hbo (mogelijk in de vorm van keuzedelen)</i> op elkaar afgestemd en gezamenlijk ontwikkeld,
<ul style="list-style-type: none"> - hebben de overdracht van TT leerlingen naar Saxion dusdanig vormgegeven dat deze door de studenten als warm en inhoudelijk sterk wordt ervaren.
8 Saxion in zijn geheel (de gezamenlijke academies) (groen)
<ul style="list-style-type: none"> - realiseert voor de TT mbo studenten een uitval-, switch- en propedeuse rendement dat overeenkomt met de Saxion streefcijfers.
<ul style="list-style-type: none"> - ondersteunt en monitort systematisch de studievoortgang en studiebevindingen van TT mbo studenten in het hbo gerelateerd aan reguliere mbo studenten.

Vanuit bovenstaande doelstellingen zijn er een aantal vertaald naar streefcijfers, in het onderstaande schema staan deze. De keuze voor *deze* indicatoren is gemaakt vanuit de vraag: wat moet bereikt worden om het programma als 'geslaagd' te betitelen?